

NOTAT

Til: Vitenskapelig ansatte ved Mat.nat.-fakultetet
Fra: Fakultetsadministrasjonen
Dato: 13.10.2004
Sak: DL 200305306-24

Eksamensordningen ved Mat.nat.-fakultetet – en oppsummering

Som følge av kvalitetsreformen er det blitt gjort en del vedtak og endringer både i forhold til eksamensordning og kontinuasjonsadgang ved Fakultetet. Forskrift for studier og for eksamen ved UiTø er også blitt endret noe som følge av reformen, bla punktet om sensurordningen. Karaktersystemet er nytt og det er kommet retningslinjer for bruken av dette. Nedenfor søker vi å oppsummere en del av de endringene som er kommet og ikke minst klargjøre en del av den forvirringen som har vært knyttet til spesielt eksamensform og –avvikling.

Eksamen

Studieutvalget fattet følgende enstemmige vedtak i møte 04.03.04:

Studieutvalget ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet vedtar at man standardiserer eksamensordningen ved fakultetet til å omfatte kun to ulike ordninger:

- 1. én avsluttede eksamen, skriftlig eller muntlig*
- 2. løpende vurdering (mappeeksamen)*

Alle emner som har mer enn **en** "prøve" defineres som løpende vurdering/mappeeksamen. Ved løpende vurdering/mappeeksamen skal faglærer og sensor sette en samlet karakter til slutt der de gjør en faglig helhetsvurdering av alle delelementene i mappa.

I eksamensforskriften ved UiTø brukes følgende terminologi:

Eksamen:

Prøving av studentens kunnskaper og ferdigheter i de tilfeller det gis en karakter som angis på vitnemålet eller som inngår i beregningsgrunnlaget for en karakter som angis på vitnemålet.

Løpende vurdering:

Vurdering som kan bestå av flere ulike prøver eller vurderingsordninger som i en prosess fører fram til resultatet. Resultatet kan inngå på vitnemålet eller innregnes i en karakter på vitnemålet.

Arbeidskrav:

Arbeidskrav er alle former for arbeider og prøving som settes som vilkår for å framstille seg til eksamen, men der resultatet ikke inngår i beregningsgrunnlaget for den karakteren som angis på vitnemålet. Vurderingsuttrykket for arbeidskrav skal være ”godkjent”/”ikke godkjent”.

Skoleeksamen:

Skriftlig eksamen med tilsyn.

Ved en løpende vurdering kan følgende elementer inngå i mappen:

Essay/hjemmeoppgave, skoleeksamen, rapporter, lab-øvelser, flervalgsprøver, muntlig prøve med mer. Det vil være opp til instituttene å bestemme om rapporter og lab-øvelser skal inngå som en del av beregningsgrunnlaget for den karakterene som gis (en del av mappa), eller kun som et arbeidskrav (vurderes godkjent/ikke godkjent) som vilkår for å kunne framstille seg til eksamen. Hvilken løsning man kommer fram til må framgå av emnebeskrivelsen.

Det er også viktig å opplyse om den løpende vurdering inneholder en avsluttende skoleeksamen. Disse administreres sentralt av Studieavdelinga og må planlegges i god tid. For emner med mange studenter kan delprøver også arrangeres av Studieavdelinga.

Emnebeskrivelsen

Følgende bestemmelser vedrørende eksamen og sensur skal være med i alle emnebeskrivelser i studieplanene ved Universitetet i Tromsø (§ 4. i eksamensforskriften):

1. Opplysninger om **eventuelle forkunnskapskrav** for å få framstille seg til eksamen
2. Opplysninger om **eventuelle arbeidskrav**, omfanget av disse og hvilke som er obligatoriske, f.eks. metodekurs, øvinger, praksis, feltkurs, ekskursjoner, laboratoriearbeid, gruppeoppgaver, semesteroppgaver og andre skriftlige oppgaver
3. Opplysninger om **eksamensform og vurderingsuttrykk**
4. Opplysninger om eventuell **kontinuasjonsadgang** og avvikling
5. **Undervisningssemester og eksamenssemester**
6. Angivelse av **eksamensspråk** dersom dette ikke er norsk

Emnebeskrivelser for **emner med løpende vurdering** skal i tillegg ha med følgende momenter:

1. Opplysninger om hvorvidt det gis separate delkarakterer for deleksamenene under vegs, eller om det til slutt gis én samlet karakter for alle deleksamenene ¹⁾
2. Vekting av deleksamenene som inngår i en eventuelt samlet karakter/gjennomsnittskarakter. ²⁾

3. Opplysninger om eksamensform og vurderingsuttrykk for de enkelte deleksamener/ hele emnet
4. Opplysninger om eventuell kontinuasjonsadgang og hvilke deleksamener som må tas opp igjen dersom kandidaten ikke har bestått emnet.³⁾

¹⁾ fakultetet har bestemt at det skal gis en samlet karakter for alle deleksamenene/delprøvene første side.

²⁾ bruk "om lag" i tilknytning til vektingen av de ulike delene knyttet til løpende vurdering.

³⁾ se lengre ned for praktisering ved Mat.nat.

Vi gjør oppmerksom på at emnebeskrivelsene som ligger på nettet er de offisielle. Disse er uttrekk fra Felles studentsystem (FS). Det er ikke mulig å endre på disse etter semesterstart.

"Tidlig eksamen", kontinuasjon, utsatt prøve

Mat.nat.-fakultetet har laget utfyllende bestemmelser til eksamensforskriften som omhandler avvikling av såkalt "tidlig eksamener", kontinuasjon og utsatt prøve.

Tidlig eksamen; ekstraordinær eksamen arrangert tidlig i undervisningsfritt semester slik at den er å regne som; kontinuasjonseksamen, utsatt prøve og ny eksamen.

Utsatt prøve; Eksamen som arrangeres for studenter som har vært syke eller som har hatt annen gyldig grunn til fravær ved siste ordinære eksamen, jf. [§ 20](#).

Kontinuasjonseksamen; Eksamen som kan arrangeres for studenter som har framstilt seg og fått sensuren "ikke bestått" ved siste ordinære eksamen, jf. [§ 21](#).

Studieutvalget fattet følgende enstemmige vedtak i møte 18.11.03 (sak SU 29-03):

1. *For emner med skoleeksamen som inngår i den obligatoriske 80-gruppa i bachelorstudiet eller de obligatoriske emnene som inngår i studieplanen i de 3 første årene for de integrerte mastergradsprogrammene, arrangeres det eksamen hvert semester. Eksamen i undervisningsfritt semester arrangeres tidlig i semesteret slik at den er å regne som; kontinuasjonseksamen, utsatt prøve og ny eksamen. Det arrangeres ikke utsatt prøve for eksamen i undervisningsfritt semester.*
2. *Instituttene må vise fleksibilitet i forhold til kontinuasjon knyttet til deleksamener (her burde begrepet delprøver vært brukt). I emnebeskrivelsen må det klart framgå eksamensform og tidspunkt for evt kontinuasjon.*
3. *For emner utenom 80-gruppa må instituttene minimum tilby kontinuasjon med forbehold om utsatt prøve.*

Vi vil her presisere at det i emnebeskrivelsen må fremgå opplysning om kontinuasjonsadgang og avvikling av denne.

Ved løpende vurdering må det fremgå klart i emnebeskrivelsen hvilke delprøver (evt oppsamlings eksamen) som må tas opp igjen hvis studenten stryker i emnet sett under ett. **Stryk til en av delprøvene vil ikke hindre studentene i å gå opp til andre delprøver og slutteksamen, da det skal gjøres en faglig helhetsvurdering av alle delelementene i mappa og settes en samlet karakter til slutt.**

Instituttene må også ha god praksis på arrangering av utsatt prøve (sykemelding ved ordinær eksamen). Dersom en kandidat på grunn av akutt sykdom eller andre særskilte grunner ikke kan fremstille seg til/fullføre deleksamen(er), skal avdelingen så langt det

er praktisk mulig sørge for at studenter med gyldig forfall får gjennomføre sin eksamen i løpet av semesteret (viser forøvrig til § 17 i eksamensforskriften). Eksamensordningen ved utsatt eksamen skal være den samme som ved ordinær eksamen (§ 20 i eksamensforskriften).

Ved løpende vurdering med avsluttende skoleeksamen bør skoleeksamen dekke 100% av pensumet. Ved utsatt prøve vil denne eksamen sammenfalle med tidlig eksamen påfølgende semester. Vekting av utsatt prøve er den samme som ved den ordinære avsluttende skoleeksamen, dvs at det gjøres en helhetsvurdering av utsatt prøve og andre delprøver i mappa.

Sensur

Fakultetet oppnevner sensorer samlet. Sensorene blir oppnevnt for en periode på 3 år. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene. Følgende sensurordninger gjelder ved Universitetet i Tromsø (§37 i eksamensforskriften):

Det skal benyttes **to sensorer**, hvorav minst én ekstern, i følgende tilfeller:

- Ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høyre grad.
- Ved ny sensurering som følge av klage over formelle feil ved eksamen og klage over karakterfastsettelse.

I alle øvrige tilfeller skal det benyttes minst én intern sensor kombinert med ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningen.

Ved bedømmelse av muntlig eksamen eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, skal det likevel være minst to sensorer.

Ordninger for ekstern evaluering kan være én av, eller en kombinasjon, av følgende:

- ekstern sensor deltar ved vurdering av eksamensbesvarelsene fra alle kandidatene
- ekstern sensor deltar ved utforming av eksamensoppgaver og sensorveiledning
- ekstern sensor foretar kontroll av intern sensors vurdering av et tilfeldig utvalg kandidater
- eksterne sensorer foretar en samlet vurdering av alle vurderingsordningene som inngår i studieplanen/faget

Vi gjør oppmerksom på at veileder ikke kan være intern sensor ved bedømmelse av selvstendig arbeid i høyre grad. Praksis ved Fakultetet er at faglærer/emneansvarlig fungerer som intern sensor i alle øvrige tilfeller.

Ved slutten av hvert semester godkjenner Fakultetet sensurordningen for samtlige emner i det påfølgende semester.

Administrasjonen vil utarbeide brev til sensor og kursansvarlig med informasjon om sensurering ved løpende vurdering; delprøver og evt avsluttende skriftlig eller muntlig eksamen, avhengig av sensurordning.

Eksempel på gjennomføring ved løpende vurdering ; emneansvarlig kan foreta en vurdering av delprøver og sørger for at studentene får god tilbakemelding på disse underveis i semesteret. Vurderingene er å regne som uoffisielle og kun som veiledende for studentene. Delprøver oppbevares av emneansvarlig til eksamenskommisjonen skal

gjøre en faglig helhetsvurdering av alle delelementene i mappa. Det skjer ved slutten av semesteret.

Ved løpende vurdering kan anonymiteten til studentene overholdes dersom studenten ønsker det. Dette kan gjøres ved at det først gis en anonym uoffisiell karakter ved delprøven. Studenten kan deretter oppsøke faglæreren (og gjerne bli oppfordret til det) for å få en mer utfyllende tilbakemelding. Dermed er det opp til studenten selv om han/hun vil være anonym eller ikke.

Sensurfrist vil være 3 uker etter siste delprøve i mappa er avlagt.

Karaktersystemet

I brev fra departementet av 10.05.04 vedrørende retningslinjer for bruk av det nasjonale karaktersystemet beskrives følgende tre grunnprinsipper som skal legges til grunn for bruken av det nasjonale karaktersystemet *på alle studienivå*:

1. *Karaktersettingen skal ta utgangspunkt i den verbale beskrivelse som er gitt av prestasjoner på de enkelte nivåene, der karakteren C skal gi uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Den verbale beskrivelsen må forstås med referanse til anerkjente faglige standarder for det aktuelle studiet og de kunnskapsmål som er satt for det enkelte program eller emne. Kravene vil naturlig stige fra lavere til høyere studienivå. Det eksisterer således ingen forhåndsgitt fordeling av karakterer som noe eksamens- eller studiekull skal "presses" inn i.*
2. *Skillet mellom bestått karakter og ikke bestått karakter skal beskrives som absolutte krav. Kriterier for bestått karakter skal gjenspeile faglig mestring i emnet, tilpasset det aktuelle studienivå. Kravene til bestått skal ikke gjøres avhengig av endringer i studentenes forutsetninger for å gjennomføre emnet.*

Grensen mellom bestått og ikke bestått kan settes høyere enn grensen mellom E og F der en kun benytter uttrykkene bestått/ikke bestått og ikke den graderte skalaen.

3. *Den enkelte student skal i utgangspunktet vurderes opp mot hele skalaen, uansett nivå (bachelor/master) og seleksjonsprosess, for å skjelve gode fra mindre gode prestasjoner og rangere studentene innbyrdes.*

Etablering av nasjonale referansepaneler skal sikre mest mulig enhetlig bruk av den nye karakterskalaen. Referansepanelene består av en representant for hvert universitet som gir undervisning på det aktuelle fagområdet.

For store populasjoner skal karakteren C stå for det en forventer som en jevnt god prestasjon på det aktuelle studienivå av en student med middels gode kvalifikasjoner. For slike populasjoner bør man altså kunne forvente at C blir gjennomsnittlig ståkarakter. Alle som deltar i karaktersetting ved UiTø må utvise nøkternhet for å motvirke en inflasjon i bruken av de beste karakterene. De nasjonale referansepanelene får et klart mandat i samme retning.

Informasjon om bruk av karakterskalaen skal gis i Diploma Supplement.

Karaktersystemet – generelle, kvalitative beskrivelser

Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) sendte 10. mai 2004 brev til alle statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner om hvilke prinsipper som skal legges til grunn for bruken av det nasjonale karaktersystemet på alle studienivå. UFD bad Universitets- og høyskolerådet justere de generelle, kvalitative beskrivelsene for de enkelte karaktertrinn i bokstavkarakterskalaen med utgangspunkt i disse prinsippene. UFD departementet har bekreftet at beskrivelsene nå er i samsvar med grunnprinsippene for bruk av karakterskalaen.

Bokmål

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Nynorsk

symbol	nemning	generell, ikkje fagspesifikk omtale av vurderingskriterium
A	framifrå	Framifrå prestasjon som skil seg klart ut. Kandidaten syner sær god vurderingsevne og stor grad av sjølvstende.
B	mykje god	Mykje god prestasjon. Kandidaten syner mykje god vurderingsevne og sjølvstende.
C	god	Jamt god prestasjon som er tilfredsstillande på dei fleste områda. Kandidaten syner god vurderingsevne og sjølvstende på dei viktigaste områda.
D	nokså god	Akseptabel prestasjon med nokre vesentlege manglar. Kandidaten syner ein viss grad av vurderingsevne og sjølvstende.
E	tilstrekkeleg	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskrava, men heller ikkje meir. Kandidaten syner lita vurderingsevne og lite sjølvstende.
F	ikkje greidd	Prestasjon som ikkje tilfredsstiller dei faglege minimumskrava. Kandidaten syner både manglende vurderingsevne og sjølvstende.

Engelsk

symbol	description	General, qualitative description of valuation criteria
A	Excellent	An excellent performance, clearly outstanding. The candidate demonstrates

		excellent judgement and a high degree of independent thinking.
B	Very good	A very good performance. The candidate demonstrates sound judgement and a very good degree of independent thinking.
C	Good	A good performance in most areas. The candidate demonstrates a reasonable degree of judgement and independent thinking in the most important areas.
D	Satisfactory	A satisfactory performance, but with significant shortcomings. The candidate demonstrates a limited degree of judgement and independent thinking.
E	Sufficient	A performance that meets the minimum criteria, but no more. The candidate demonstrates a very limited degree of judgement and independent thinking.
F	Fail	A performance that does not meet the minimum academic criteria. The candidate demonstrates an absence of both judgement and independent thinking.